ASIANATUNTIJALAUSUNTO

Irakin naisten yhdistys ry toivoo, että lainmuutokseen päädytään kirjaamaan myös pakkoavioliiton mitätöimisen mahdollisuus. Pakkoavioliiton kumoamisesta seuraa pakottajan avio-oikeuksien säilyminen. Tämä ei ole välttämättä ole uhrin ja mahdollisten lasten edun mukaista.

Avioliiton kumoamisen jälkeen pakottajalla on mm. oikeus uhrin omaisuuteen. Mitätöimisen kohdalla tätä oikeutta ei ole, sillä oikeudellisesta näkökulmasta mitätöinti merkitsee sitä, ettei avioliittoa ole koskaan ollutkaan. Pakkoavioliitossa on usein kyse hyväksikäytöstä. Nainen voidaan esimerkiksi pakottaa ulkomailla avioliittoon, jotta puoliso pääsee perhesiteen perusteella myöhemmin Suomeen. Ei ole oikein, että nainen hyväksikäytön lisäksi joutuu maksamaan tasinkoa pakottajalleen saadakseen avioliiton peruutetuksi.

Huoltajuuden säilyminen pakottajalla avioliiton kumoamisen jälkeen voi johtaa hyväksikäytön jatkumiseen. Pakkoavioliittoon liittyy usein henkistä ja / tai fyysistä väkivaltaa. Avioliiton kumoamisen jälkeen pakottajalle jää mahdollisuus saada tietoa lapsesta, ja samalla uhrin asuinpaikasta, sekä osallistua lasta koskeviin päätöksiin. Uhrin ja lasten kannalta on epäinhimillistä, että pakkoavioliiton kautta syntyneet seuraukset jatkuvat vielä avioliiton kumoamisen jälkeen.

Koska kyseessä on hyvin moninainen ilmiö, jolla on pitkäaikaiset vaikutukset, yhdistys pitää tärkeänä, että uhri voi valita haluaako hän avioliiton kumoamista vai mitätöintiä. Pelkkä kumoaminen ei riitä, sillä se saattaa aiheuttaa vaaraa avioliittoon pakotetulle ja avioliitosta mahdollisesti syntyneille lapsille.

Irakin naisten yhdistys ry pitää hyvänä pakkoavioliiton kriminalisoimista omana rikosnimikkeenään, sillä nykyinen laki ei anna tarpeeksi toimivia keinoja ongelmaan puuttumiseen. Yhdistys yhtyy muilta osin kattojärjestönsä Monika-Naiset liiton lausuntoon.

Helsingissä 15.11.2021

Minna Lähteenmäki
Toiminnanjohtaja
Irakin naisten yhdistys ry